

TERMÍN: 03.04.2023

xx39630xx
Recenzia A
Tomáš Sivák
tomas.sivak@rrz.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Tomáš Sivák**NÁZOV MATERIÁLU: **Záverečná správa revízie výdavkov na dotácie**TYP VÝSTUPU*[1]: **analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo financií SR - Útvar hodnoty za peniaze**AUTORI/KY: **Martin Haluš, Peter Mandžák, Martin Krok, Lenka Martišková, Martina Erdelyiová, Ján Mykhalchyk Hradický, Mária Mihoková, Barbora Porubská**

SPOLUAUTORI/KY: Ministerstvo financií SR - Inštitút finančnej politiky - Michal Havlát, Jaroslav Bukovina, Jakub Kurila, Janka Palkovičová, Dušan Paur, Vladimír Peciar, ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1		Moje pripomienky sú skôr big picture a vlastný názor na dotácie. S pripomienkami nie je nutné vysporiadať sa. Materiál je dostatočne		

		kvalitný na zrecenzovanie v aktuálnej podobe.		
2	str. 13/14, odsek pôdohospodárstva	Poznámka: Súhlasím s výrazným pozastavením a zrušením dotácií do pôdohospodárstva a potravinárstva spomenutým v revízií.	Neviem prečo majú poľnohospodári toľko podpôr, a ešte im je málo. Vo východnej Európe sú aj nižšie mzdové náklady, tak sú aj nižšie agri dotácie. Ak chcú farmári vyššie dotácie, nech idú vysypať hnoj pred DG AGRI. Žiaden iný sektor ekonomiky nie je natoľko závislý na dotáciách ako farmári. Nech radšej zvýšia svoju produktivitu a pozerú sa do Holandska. https://www.youtube.com/watch?v=vUmP8Tli-Mc&list=WL&index=35	Ďakujeme za komentár a doplňujúcu informáciu.
3	str. 14, odsek kultúry	Väčšina opatrení je „Ponechať a upraviť“ Myslím si, že kultúra má byť ponechaná v maximálnej možnej miere na súkromnom financovaní a súkromnom dopyte, bez toho aby úradník rozhodoval o tom, čo má byť podľa jeho vkusu podporené. Zároveň by chudobní ľudia nemali dotovať vstupné do divadla (a iných kultúrnych aktivít) bohatším ľuďom.	Je nesprávne určiť úradníkom zhora, kto dostane peniaze. Ľudia by svojím dopytom po kultúrnej aktivite mali rozhodovať (zaplatením plnej ceny), čo bude podporené.	Nezpracované. Dotácie v kultúre pokrývajú veľmi širokú oblasť aktivít. O ich pridelovaní rozhodujú komisie zložené z odborníkov na danú oblasť. Kultúra je z verejných zdrojov podporovaná aj v zahraničí a ako taká má širokospoločenské benefity. V prípade ponechania financovania kultúry len na

				trh, by pravdepodobne vznikali len komerčne úspešné diela pre masu. Kultúra, ktorá nie je komerčne úspešná ale má podiel na národnej identite by nemohla byť podporovaná. Otázna je miera financovania a metódy výberu podporených projektov.
4	str. 82, ods. 2	Viem si predstaviť podporu, len ak ide o nepoistiteľné riziká, v rámci adaptácie na klimatické zmeny.	Poistiteľné riziká si majú poľnohospodári manažovať sami (100 %) na trhovej báze, ako zodpovedný hospodár a väčšina ostatných ľudí. Sektor pôdohospodárstva a využívania pôdy je zodpovedný za 25 % emisií skleníkových plynov (IPCC). Poľnohospodári by teda mali spraviť viac, aby proti klimatickej zmene bojovali, keď im samotným následne spôsobuje problémy.	Ďakujeme za komentár. Súhlasíme, v budúcnosti by malo riadenie poistiteľných rizík závisieť na samotných farmároch. V súčasnej dobe má však podpora poistiteľného rizika preukázateľný motivujúci charakter a je používaná vo viacerých krajinách, z tohto dôvodu ju do doby nového SPP navrhujeme ponechať.
5	str. 96, ods. 1	Poznámka k „Ponechať a upraviť“. Čiastočný súhlas. Tie SR filmy väčšinou nestoja za veľa. Keď sa natáčalo Bathory, Audiovizuálny fond	Fungovanie na trhovej báze bez dotovania všetkými daňovými poplatníkmi.	Nezpracované. Fondy podporujúce filmový priemysel existujú aj v zahraničí. Je otázne či

		<p>nepodporil daný film. Pritom to bol (subjektívne) jeden z najlepších SR filmov.</p> <p>Osobne som za to, aby takto úzko špecifikované umenie nebolo dotované, ale fungovalo na komerčnej báze na základe dopytu / záujmu divákov. Ako fungujú povedzme Hollywoodske filmy.</p>		<p>a koľko filmov by na Slovensku vznikalo, ak by sme to nechali na trh. Neverím, že film Bathory vznikol bez akýchkoľvek verejných prostriedkov. Revízia hodnotila efektívnosť výdavkov a vhodnosť používaných nástrojov, nie subjektívnu kvalitu podporených výstupov.</p>
6	str. 105, ods. 1	<p>Poznámka: Ja by som kultúrne poukazy zrušil. Žiakom by to malo byť hradené na komerčnej báze ich rodičmi.</p> <p>Ide o kultúru vybranú školou, pamätám si ešte na výchovné koncerty a podobné kultúrne aktivity na ZŠ a SŠ, ktoré asi v nikom nevzbudili vzťah detí a mládeže ku kultúre - minimálne u žiadneho z mojich kamarátov.</p>	Fungovanie na trhovej báze bez dotovania všetkými daňovými poplatníkmi.	<p>Nezpracované. Poukazy môžu deti použiť aj samostatne/s rodičmi. Spôsob a forma podpory kultúry pre deti a mládež je otázna a v revízií načrtávame možnosti úpravy schémy. Dopady tejto podpory sú v súčasnosti nejasné, čo tiež spomíname.</p>
7	str. 106, ods. Matica slovenská	Zbytočná inštitúcia. Na základe jej doterajšieho fungovania. Prípadne až škodlivá. Navrhujem zrušiť.	Podporovanie nacionalistického zmýšľania ľudí na SR. To je veľa krát základom mnohých vojen.	<p>Nezpracované. Nenamietame, avšak revízia hodnotila efektívnosť výdavkov a vhodnosť používaných</p>

				nástrojov, nie hodnotovú stránku fungovania podporovaných organizácií.
8	str. 117, ods. APVV	"Schéma je súťaživá a žiadatelia sú transparentne vyhodnotení" Tu asi neplatí, že sú vyhodnotení nezávislými expertmi zo zahraničia a proces prebieha v AJ. Navyiac je tam nadmieru veľa byrokracie. Schému by som upravil, aby bola vyhodnocovaná nezávislými zahraničnými expertmi.	Väčšia transparentnosť využívania verejných zdrojov a cielenejšia podpora skutočne kvalitnej vedy a výskumu na SR.	Doplnené: „Navrhujeme v čo najväčšej možnej miere využívať aj zahraničných hodnotiteľov.“
9	str. 133, Dotácie organizáciám cestovného ruchu	Toto sa mi zdá, ako keby úradník vyberal, ktorú konkrétnu destináciu na SR navštíviť (aj napr. dotáciami skvalitňovania web stránok). Podľa mňa stačí predošlá schéma Slovakia Travel na propagovanie SR ako celku, turista sa už potom sám rozhodne kam ísť. Reklama by tu mala byť na strane "majiteľa turistickej atrakcie".	Potenciálne netransparentné dotovanie vybraných lokalít.	Čiastočne zapracované: upravený text. OCR dostávajú vo väčšine prípadov najvyššiu mieru povolenej dotácie a z tohto pohľadu má úradník len malú možnosť ovplyvňovania výšky dotácie. S komentárom o uprednostnení ST pred OCR súhlasíme a preto sme aj v odporúčaní navrhovali zvýšiť koordináciu medzi ST a OCR.

10				

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Dokument považujem za veľmi kvalitný. Je veľmi pekne štruktúrovaný. Novinár alebo policy maker si nájde svoju oblasť záujmu. Materiál pokrýva široké množstvo dotácií z viacerých oblastí, čo odzrkadľuje aj množstvo autorov (a predpokladám aj množstvo času koľko analýzam venovali - týmto im ďakujem).

Obálka je na prvý pohľad malá (3,5 % verejných výdavkov), avšak dôležitosť témy je zdôvodnená v kapitole 2. Každopádne, 1,46 mld. eur ročne nie je zanedbateľná suma. Veľa na prvý pohľad malých (a často nesystematických) položiek spraví väčšiu sumu, ktorá daňovníkov ročne stojí nemalé peniaze.

Analýzu odporúčam zrecenzovať, bez nutnosti vysporiadať sa s mojimi pripomienkami.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.